

KALLELSE

Valnämnden

Sammanträdesdatum: 2022-02-23

Tid	Kl. 15:00-16:30
Plats	C-salen Alafors medborgarhus
Ledamöter	Sune Rydén (KD), ordförande Catharina Eliasson (S) Ingemar Othzén (C) Ewa Johansson (FiA) Lars Åke Ellbén (MP) Birgit Hansson (KD) Örjan Claesson (S) Elisabeth Bredesen (S) Marita Henriksson (SD)
Ersättare	Sonny Landerberg (MP) Ingvar Arvidsson (KD) Maria Magnusson (V) Sonja Ljunggren (S) Anette Håkansson (S) Kennet Olsson (S) Maj Holmström (M) Roy Jansson (SD) Madeleine Olofsson (L)
Övriga	Marie Källvik Nilsson, sekreterare Erik Bergman Kanslichef Gabriella Toftered, valkansli

Förhinder att närvara anmäls till: Marie Källvik Nilsson, marie.kallvik-nilsson@ale.se

Sune Rydén
Ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA

Valnämnden

Sammanträdesdatum: 2022-02-23

Ärenden	Föredragande	Tid
A Upprop		
B Justering		
1 VN.2022.7 - Fastställande av föredragningslista		
2 VN.2021.9 - Rekrytering av ordförande och vice ordförande till valdistrikt		
3 VN.2022.5 - Fastställande av vallokaler inför valet 2022		
4 VN.2022.13 - Lokaler och öppettider för röstningslokaler vid förtidsröstning		
5 VN.2022.11 - Fastställande av timlön röstmottagare vid förtidsröstning		
6 VN.2022.12 - Mottagare av värdeförsändelser som distribueras av Postnord eller Valmyndigheten		
7 VN.2022.6 - Behörighetsadministratör samt inskrivare i Valid		
8 VN.2022.8 - Anmälan av delegeringsbeslut		
9 VN.2022.1 - Valmyndigheten- Nyhetsbrev och inkomna handlingar 2022		

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2021.9

Datum: 2022-02-21

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Förordnande av ordförande och vice ordförande till valdistrikt

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar att förordna följande personer till ordförande och vice ordförande:

ORDF

Katrín Jönsson

Ylva Hagman

Ulrika Ankel

Erik Mandelsvärd

Ellinor Seth

Anna-Löfgren-Silv

Anna Frahm

Åsa Sandström

Ingrid Inhammar

Ken Gunnesson

Angelica Johansson

Susanna Gustavsson

Willy Köhlborg

V ORDF

Helene Persson

Anders Rudmark

Kristin Johansson

Jennie Johansson

Maria Janz

Monia Grönberg

Carina Sandgren

Kristina Karlsson

Alexey Safonov

Annika Axelsson

Jenny Armus

Joakim Wever

Magdalena Hellberg

Gunilla Skog

Lars Grundberg

Irene Hellekant

Carina Sandgren

Sammanfattning

Ordförande och vice ordförande är två röstmottagare som förordnats av valnämnden att ansvara för arbetsledning i vallokalen. Personerna förväntas vara röstmottagare som har tidigare erfarenhet av valarbete.

I slutbetänkandet av 2011 års vallagskommitté (SOU 2013:24) lyftes frågan om lämpligheten i att ha förtroendevalda som röstmottagare vid kommunernas arbete med valen.

Kommittén fann inte skäl att överväga några formella regler av jävskaraktär men tyckte att en befogad gräns är att en person som kandiderar på lista inte ska fungera som röstmottagare. Någon formalisering av betänkandet skedde aldrig. Det är därmed upp till respektive kommun

Valnämnden beslutade vid sitt sammanträde i november 2021 att förordna valdistriktens ordförande och vice ordförande efter förslag på kandidater från förvaltningen.

Vid tidigare val har som ordförande, vice ordförande och röstmottagare funnits ett flertal partipolitiskt aktiva personer.

Förvaltningen bedömning är att personer som är förknippade med ett politiskt parti, inte bör förordnas som röstmottagare. Det är av vikt att allmänheten inte ifrågasätter deras opartiskhet vid röstmottagningen.

Samtidigt är det av vikt att värna om de personer som är villiga att bidra till demokratin genom att tjänstgöra som röstmottagare, och då särskilt personer som sedan tidigare har kunskap och erfarenhet.

Rekrytering för uppdragen pågår och till sammanträdet i april kommer en komplett lista att fastställas inklusive distrikt.

Genom att utveckla valnämndens process av rekrytering och förordnande av röstmottagare inklusive uppdragen ordförande och vice ordförande så uppnås en följsamhet till slutbetänkandet av 2011 års vallagskommitté.

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef Kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-02-21 (

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Annika Bengtsson avdelning kansli och säkerhet

Gabriella Toftered avdelning kansli och säkerhet

För kännedom:

Nasrin Yousef lönenheten

Lise-Lott Eriksson lönenheten

Ärendet

Ordförande och vice ordförande är två röstmottagare som förordnats av valnämnden att ansvara för arbetsledning i vallokalen. Personerna förväntas vara röstmottagare som har tidigare erfarenhet av valarbete.

Vid tidigare val har som ordförande, vice ordförande och röstmottagare funnits ett flertal partipolitiskt aktiva personer. Det rör sig både om personer som i samband med det aktuella valet var verksamma som förtroendevalda i något eller flera av kommunens nämnder samt personer som kandiderade på ett partis lista. Uppdragen som ordförande och vice ordförande tillsattes genom förslag från politiken.

I slutbetänkandet av 2011 års vallagskommitté (SOU 2013:24) lyftes frågan om lämpligheten i att ha förtroendevalda som röstmottagare vid kommunernas arbete med valen.

Kommittén fann inte skäl att överväga några formella regler av jävskaraktär men tyckte att en befogad gräns är att en person som kandiderar på lista inte ska fungera som röstmottagare. Någon formalisering av betänkandet skedde aldrig. Det är därmed upp till respektive kommun att göra en bedömning av lämpligheten när det gäller förtroendevalda som röstmottagare.

Inför de allmänna valen år 2014 samt 2018 beslutade flertal kommuner inom Göteborgsområdet att följa vallagskommitté betänkande inte rekrytera röstmottagare bland partipolitiskt aktiva personer.

Valnämnden beslutade vid sitt sammanträde i november 2021 att förordna valdistriktens ordförande och vice ordförande efter förslag på kandidater från förvaltningen.(VN § 9)

Kandidaterna för uppdragen som ordförande och vice ordförande har fått anmäla sitt intresse, vilket är samma tillvägagångssätt som vid rekrytering av övriga röstmottagare.

Rekrytering för uppdragen pågår och till sammanträdet i april kommer en komplett lista att fastställas inklusive distrikt.

Förvaltningen föreslår följande kandidater till ordförande samt vice ordförande:

ORDF

Katrin Jönsson

Ylva Hagman

Ulrika Ankel

Erik Mandelsvärd

Ellinor Seth

V ORDF

Helene Persson

Anders Rudmark

Kristin Johansson

Jennie Johansson

Maria Janz

Monia Grönberg

Carina Sandgren

Kristina Karlsson

Anna-Löfgren-Silfversparre

Alexey Safonov

Annika Axelsson

Anna Frahm

Jenny Armus

Åsa Sandström

Joakim Wever

Ingrid Inhammar

Ken Gunnesson

Magdalena Hellberg

Angelica Johansson

Gunilla Skog

Lars Grundberg

Susanna Gustavsson

Irene Hellekant

Willy Köhlborg

Carina Sandgren

Ekonomisk bedömning

Uppdraget som ordförande och vice ordförande är ett offentligt uppdrag som ersätts med ett skattepliktigt arvode. Arvodet beräknas till 3718 kr för ordförande och 3217 kr för vice ordförande, i enlighet med kommunens arvodesregler. Kostnader för arvodena bedöms rymmas inom valnämndens budget 2022.

Invånarperspektiv

Utifrån ett invånarperspektiv är det av vikt att samtliga röstmottagare som arbetar i vallokalen uppfattas som opartiska. För att genomföra det demokratiska uppdraget som ordförande och vice ordförande krävs även kunskap och erfarenhet inom röstmottagning.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

I vallagen (2005:837) framkommer hur röstmottagning i röstningslokal skall genomföras. I kapitel 10 och 11 specificeras uppgifter för röstmottagare under pågående röstning samt tillvägagångssättet för den preliminära rösträkningen i vallokalen.

I kommunens arvodesregler framkommer arvodet för uppdragen som ordförande och vice ordförande i valdistrikt.

Valnämndens ordförande har enligt delegeringsordningen rätt att förordna och arvodera kompletterande ordförande och vice ordförande inom valdistrikten.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutets genomförande

Föreslagna kandidater har anmält sitt intresse och tillfrågats om de önskas förordnas till föreslaget distrikt. Efter genomgången utbildning kommer ett skriftligt förordnande att skickas till respektive uppdragstagare.

Förvaltningens bedömning

Genom att utveckla valnämndens process av rekrytering och förordnande av röstmottagare inklusive uppdragen ordförande och vice ordförande så uppnås en följsamhet till slutbetänkandet av 2011 års vallagskommitté.

Förvaltningens bedömning är att personer som är förknippade med ett politiskt parti, inte bör förordnas som röstmottagare. Det är av vikt att allmänheten inte ifrågasätter deras opartiskhet vid röstmottagningen.

Samtidigt är det av vikt att värna om de personer som är villiga att bidra till demokratin genom att tjänstgöra som röstmottagare, och då särskilt personer som sedan tidigare har kunskap och erfarenhet.

Förvaltningen förslår därför att inte förordna som röstmottagare välkända kommunpolitiker med uppdrag inom till exempel nämnd presidier, kommunstyrelsen och gruppleddare. Dock bör det undantagsvis finnas ett bedömningsutrymme avseende politiker som kandiderar långt ner på listor i kommunen eller i vid tiden för valet inte har innehar framträdande politiska uppdrag, men som besitter kunskap och erfarenhet inom röstmottagning.

Rekrytering för uppdragen pågår och till sammanträdet i april kommer en komplett lista att fastställas inklusive distrikt.

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.5

Datum: 2022-02-16

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Fastställande av vallokaler inför valet 2022

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att valnämnden fastställer följande vallokaler inför valet 2022:

Distrikt	Vallokal
Surte Södra	Fridhem
Surte Norra	Surte skola -idrottshall
Bohus Södra	Bohusskolan- idrottshall
Bohus Norra	Bohusskolan- idrottshall
Nödinge Östra	Kyrkbyskolan
Nödinge Centrum	Kyrkbyskolan
Nödinge Södra	Kyrkbyskolan
Nol Södra	Änggårdens samlingslokal
Nol Norra	Nolbäckens förskola
Alafors	Medborgarhuset
Starrkärr	Kronaskolan-idrottshall
Älvängen Östra	Kronaskolan-idrottshall
Älvängen Södra	Aroseniussskolan
Älvängen Centrum	Aroseniussskolan
Älvängen Norra	Kultur och fritidskontoret
Skepplanda Östra	Garnvindeskolan
Skepplanda Västra	Garnvindeskolan
Skepplanda Norra-Hålanda	Hålanda Bygdegård

Sammanfattning

Enligt vallagen 4 kap. 20-21 §§ vallagen (2005:837) ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

En val- och röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Lokalen ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen.

De lokaler som förvaltningen förslår är framtagna för att så långt som möjligt möta upp lagens krav samt förutsättningarna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen.

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef Kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-02-16

Valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen

Beslutet skickas till:

För kännedom:

Berörda verksamheter inom kommunen

Sektor service

Alebyggen

Hålanda bygdegård

Balder

Ärendet

Enligt vallagen 4 kap. 20-21 §§ vallagen (2005:837) ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Röstningslokaler är de lokaler där förtidsröster tas emot och vallokaler är den lokal i varje valdistrikt där röstmottagarna på valdagen tar emot röster från de väljare som finns med i röstlängden för det valdistriktet. Vid val till riksdag, kommun och landsting ska vallokalerna vara öppna för röstning mellan klockan 8.00 och 20.00.

En val- och röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Lokalen ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen.

Som stöd i arbetet med att ta fram lämpliga lokaler har valmyndigheten tagit fram ett ställningstagande, där valnämnden rekommenderas ta hänsyn till följande kriterier:

- Lokalens förutsättningar att underlätta för väljarna att rösta
- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Geografiskt avstånd för väljaren
- Praktisk placering, t.ex. närhet till annan service
- Lokalens förutsättningar vad gäller trängsel och köer
- Möjligheter till avgränsning och avskildhet
- Avstånd till politiska evenemang eller liknande
- Väljaren ska uppfatta lokalen som värdeneutral

Valmyndighetens ställningstagande anger att när lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna därför väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller dylikt.

En lokal med politisk anknytning som kan uppfattas som icke värdeneutral ska däremot inte användas. Skulle det finnas tveksamhet om lokalen kan uppfattas ha politisk anknytning rekommenderar Valmyndigheten att man undviker att använda lokalen som röstmottagningsställe.

Genom en lagändring som tillämpades första gången vid Europaparlamentsvalet 2019 bestämdes att det i anslutning till ett röstmottagningsställe ska ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. Vid valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige är det väsentligt fler valsedlar som ska avskärmade och därmed kan större lokaler behövas.

Sammantaget medför dessa förändringar att förvaltningen haft anledning att fundera över sitt val av lokaler inför valet 2022.

Förvaltningen har i sitt arbete analyserat de tidigare vallokaler utifrån som bland annat storlek, värdeneutralitet, tillgänglighet och samordningsmöjlighet.

Efter övervägande föreslås att distriktet Surte Norra, Nol Södra, Nol Norra och Starrkärr få nya vallokaler.

Distriktet Surte Norra har tidigare haft sin vallokal i Surte förskola. Lokalen bedöms ha en begränsad tillgänglighet, utmaningar utifrån kö och trängsel samt har en begränsad yta. Idrottshallen vid Surte skola bedöms ha bättre förutsättningar som vallokal, främst utifrån tillgänglighet.

Kommunen har tidigare använt folkets hus och bygdegårdar som vallokaler.

Förvaltning har påbörjat ett arbete att ersätta dessa lokaler utifrån att så långt som möjligt uppfylla en kravet på värdeneutrala röstmottagningsställen.

Tidigare har röstningen för Nols båda distrikt genomförts i Folkets hus i Nol.

Distriktet Nol södra föreslås få en ny vallokal i Änggårdens samlingslokal och för distriktet

Nol norra föreslår en ny vallokal på Nolbäckens förskola.

Båda lokalerna anses som lämpliga utifrån bland annat kriterierna geografiskt avstånd till väljarna, möjlighet till avgränsning och avskildhet samt förutsättningar gällande trängsel och köer.

Distriktet Starrkärr har tidigare röstat i bygdegården i Starrkärr.

För att få bättre förutsättningar avseende att uppnå valmyndighetens kriterier samt uppnå en viss kostnadseffektivitet genom samordning så bedöms det som lämpligt att Starrkärr tillsammans med Älvängen östra har sina vallokaler i Kronaskolan.

Hålanda Bygdegård kommer att kvarstå som röstningslokal för Skepplanda norra-Hålanda Förvaltningens bedömning är att det saknas bättre alternativ i nuläget.

Förvaltningen föreslår att följande vallokaler används vid val till riksdag, kommun och region den 11 september 2022:

Distrikt	Vallokal	
Surte Södra	Fridhem	
Surte Norra	Surte skola -idrottshall	Ny
Bohus Södra	Bohusskolan- idrottshall	
Bohus Norra	Bohusskolan- idrottshall	
Nödinge Östra	Kyrkbyskolan	
Nödinge Centrum	Kyrkbyskolan	
Nödinge Södra	Kyrkbyskolan	
Nol Södra	Änggårdens samlingslokal	Ny
Nol Norra	Nolbäckens förskola	Ny
Alafors	Medborgarhuset	
Starrkärr	Kronaskolan-idrottshall	Ny
Älvängen Östra	Kronaskolan-idrottshall	Ny
Älvängen Södra	Aroseniussskolan	
Älvängen Centrum	Aroseniussskolan	
Älvängen Norra	Kultur och fritidskontoret	
Skepplanda Östra	Garnvindeskolan	
Skepplanda Västra	Garnvindeskolan	
Skepplanda Norra-Hålanda	Hålanda Bygdegård	

Ekonomisk bedömning

Hantering och transporter av valmaterial är resurskrävande och utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedöms det som lämpligt att samordna distriktens lokaler så långt det är möjligt. Genom att distriktens vallokaler samordnas kan även andra resurssparande effekter uppnås. Några av lokalerna kan kräva ett prioriterat städ innan verksamheter startar på måndag morgon. För några idrottshallar behöver mattor hyras in.

Invånarperspektiv

De föreslagna lokalerna är framtagna för att möta upp lagens krav samt kriterierna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen. Målsättningen är att möta upp väljarnas olika förutsättningar så långt som möjligt och genom det främja ett högt valdeltagande.

Hållbarhetsperspektivet

Flera av de föreslagna lokalerna ligger i nära anslutning till de bostadsområden där huvuddelen av väljarna inom distrikten bor. Målsättningen är att det ska vara ett naturligt val att gå till vallokalen, vilket bedöms som ett hållbarare alternativ jämfört med till exempel bilkörning.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

I vallagen 4 kap framkommer att varje kommun ska se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. För varje valdistrikt ska det finnas en vallokal.

En vallokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Den ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutets genomförande

Efter att vallokalerna har fastställts kommer de att registreras i valmyndighetens valdatasystem samt beställning av lokalerna att skickas.

Förvaltningens bedömning

Det är en utmaning att hitta lämpliga lokaler som utifrån bland annat yta och tillgänglighet ger väljarna goda möjligheter att rösta, samtidigt som de är tydligt avgränsade och även i övrigt lämpade för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

De lokaler som förvaltningen förslår är framtagna för att så långt som möjligt möta upp lagens krav samt förutsättningarna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen.

Ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen

1 Sammanfattning

Ett röstmottagningsställe ska enligt vallagen inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning. Enligt vallagen bör lokalen vidare inte ha en sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning.

Sådana röstmottagningsställen bör väljas som underlättar röstning för alla väljare. När lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna därför väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller dylikt. En lokal med politisk anknytning som kan uppfattas som icke värdeneutral ska däremot inte användas. Skulle det finnas tveksamhet om lokalen kan uppfattas ha politisk anknytning rekommenderar Valmyndigheten att man undviker att använda lokalen som röstmottagningsställe.

Valnämnden bör göra en ny bedömning utifrån de kriterier som finns i detta ställningstagande inför varje val. I de fall något kriterium behöver stå tillbaka bör valnämnden motivera vad som gör att man ändå väljer den lokalen.

2 Frågeställning

I vallagen (2005:837) finns bestämmelser om att varje valnämnd ansvarar för att anordna lämpliga röstmottagningsställen vid allmänna val, det vill säga vallokaler för valdagen och röstningslokaler under förtidsröstningen.

Förtidsröstningen har ökat, vilket gett behov av fler röstningslokaler och det har tillkommit krav i vallagen för samtliga röstmottagningsställen gällande tillgänglighet samt vilken anknytning som får finnas till olika typer av organisationer och verksamheter. Valnämnderna efterfrågar riktlinjer och förtydliganden angående vilka lokaler som kan användas. Frågan är därför vilka krav som ställs i vallagen på röstmottagningsställen. Frågan är vidare vad det i praktiken innebär att röstmottagningsställen ska vara värdeneutrala.

Ställningstagandet är begränsat till frågan om lokaler och tar inte ställning till exempelvis frågan om propaganda enligt 8 kap. 3 § vallagen.

3 Gällande rätt m.m.

3.1 Bakgrund

Vid införandet av den nya vallagen 2006 blev kommunerna ansvariga för förtidsröstningen. Tidigare gällde att väljarna kunde förtidsrösta på postkontor. I och med att kommunerna tog över förtidsröstningen, att en ökande andel väljare förtidsröstar och att valdeltagandet under 2000-talet har ökat har behovet av lokaler för förtidsröstning ökat.

Efter valen till riksdag, kommun och landsting 2010, uppkom en diskussion om lokalers olika funktioner och användningsområden och om de i röstningsmanter kan uppfattas som värdeneutrala för väljarna. Regeringen fann i och med detta en anledning att i större grad reglera användandet av lokaler.

Under 2014 trädde ändringar i vallagen i kraft som innebär att kommunerna inte längre har möjlighet att, efter dispens från länsstyrelsen, använda lokaler som inte är tillgänglighetsanpassade som röstmottagningsställen.

Kravet på en avskärmad plats för valsedlarna kan framöver antas innebära ett behov av större lokaler än tidigare. Genom en lagändring som tillämpades första gången vid Europaparlamentsvalet 2019 bestämdes att det i anslutning till ett röstmottagningsställe ska ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. Vid valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige är det väsentligt fler valsedlar som ska avskämmas och därmed kan större lokaler behövas.

Sammantaget medför dessa förändringar att kommunerna haft stor anledning att fundera över sitt val av röstmottagningsställen, samtidigt som det är en process som aldrig kan anses avslutad.

3.2 Vallagens krav på lämpliga vallokaler och röstningslokaler

Enligt 4 kap. 20 och 22 §§ vallagen angående vallokaler och röstningslokaler ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som röstmottagningsställen och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Vidare framgår av samma bestämmelser att en vallokal respektive röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Den ska inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning. Lokalen bör inte ha en sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning.

I förarbetena till dessa bestämmelser (prop. 2013/14:124 s 19-22) uttalade regeringen följande.

”För att kunna uppnå ett högt valdeltagande är det av stor vikt att det finns lätt tillgängliga röstningslokaler. Platser där ett stort antal personer vistas eller passerar är från den synpunkten mycket lämpliga. Regeringen vill dock understryka att det skydd som väljarna har rätt till i en röstningslokal, bl.a. att i enlighet med 8 kap. 3 § vallagen inte utsätts för

politisk propaganda i muntlig, skriftlig eller annan form, måste kunna garanteras. Vidare måste det vara klart inom vilket område röstmottagarna har befogenhet och skyldighet att upprätthålla sådan ordning som förutsätts för att väljaren ostört ska kunna genomföra sin valhandling.

För att röstmottagarna ska kunna uppfylla kraven enligt bestämmelserna i 8 kap. 4 § vallagen på ett effektivt sätt anser regeringen i likhet med kommittén att röstmottagningsstället behöver vara klart avgränsat, t.ex. genom avskärmning eller på liknande sätt, så att det i förhållande till omgivande verksamheter skapas ett klart avgränsat utrymme där röstningen äger rum. [...] Vilka lokaler som ska användas bestämmer varje kommun. Det är alltså kommunerna som ansvarar för att det finns lämpliga lokaler för röstmottagning, och därmed för att röstmottagningsstället utformas på ett lämpligt sätt för ändamålet. [...] Det kan dock vara lämpligt att valnämnden rådgör med länsstyrelsen om detta inför prövningen av vilka lokaler som ska användas i valet. [...]

Det ligger i sakens natur att det ofta blir fråga om kommunens egna lokaler, t.ex. kommunkontor, skolor och bibliotek. Det finns dock inget som hindrar en kommun från att använda lokaler som tillhör någon annan huvudman, t.ex. en förskola eller skola som ägs och drivs i privat regi. [...]

Det är för regeringen en självklar utgångspunkt och målsättning att lokaler som används för röstmottagning bör uppfattas som värdemässigt neutrala av väljarna. Om det kan antas att en väljare kan komma att påverkas i samband med röstningen på grund av att röstningen äger rum i en lokal som på ett eller annat sätt präglas av att den har anknytning till en viss organisation, kan det hävdas att lokalen inte kan uppfattas som värdemässigt neutral. Detta torde i första hand vara aktuellt i fråga om lokaler som har anknytning till organisationer med politiska kopplingar. Den värdemässiga neutraliteten kan också ifrågasättas om det kan antas att vissa väljare kommer att avstå från att använda en viss lokal av t.ex. religiösa skäl. Ett annat förhållande som kan medföra att den värdemässiga neutraliteten kan ifrågasättas är t.ex. att röstmottagning anordnas i lokaler dit tillträdet är begränsat till dem som arbetar i lokalerna och att det bland dem finns påtagliga kopplingar till en eller flera organisationer med politisk anknytning.

Regeringen kan dock inte bortse från de problem som kan komma att uppstå för kommuner att erbjuda goda möjligheter för väljare att rösta i tillgänglighetsanpassade lokaler om kommitténs förslag genomförs fullt ut. Förutsättningarna för vilka lokaler som kan användas skiljer sig åt från kommun till kommun.

En fullt ut tvingande reglering synes enligt regeringens mening kunna få till följd att särskilt glesbygdsbefolkningens möjligheter att delta i val kan komma att påverkas negativt. För att gagna ett högt valdeltagande anser regeringen att kravet på god tillgänglighet i vart fall för närvarande behöver ges företräde framför ett tvingande krav på att lokaler undantagslöst måste vara utformade så att de uppfattas som värdemässigt neutrala och sakna varje anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag. I likhet med kommittén anser regeringen dock att det bör slås fast att ett lägsta krav på lokaler för röstmottagning är att dessa inte ska ha anknytning till en viss politisk sammanslutning. [...]

Regeringen delar alltså kommitténs uppfattning att val- och röstningslokaler inte ska ha anknytning till en viss politisk sammanslutning. För att inte riskera att regleringen om

neutrala lokaler får till följd att tillgängligheten till vallokaler påverkas negativt, med påföljande risk att valdeltagandet sjunker, anser regeringen att intresset av värdemässigt neutrala lokaler i övrigt bör återspeglas i lagen som en tydlig målsättning i stället för ett absolut krav. [...]

Risken för att en väljare ska påverkas i sin valhandling på sådant sätt som beskrivs ovan framstår enligt regeringen som försumbar när röstmottagning anordnas i t.ex. köpcentrum, förskolor eller äldreboenden. Detta gäller oberoende av om verksamheten i dessa lokaler drivs i kommunal regi eller privat regi.”

4 Bedömning

4.1 Kriterier vid val av lokal

Att hitta lämpliga lokaler som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta, samtidigt som de är tydligt avgränsade och även i övrigt lämpade för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen, är redan det en utmaning för valnämnderna. Lokalen ska därtill uppfattas som värdeneutral, det vill säga att den ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen. Sist men inte minst finns det ett krav att lokalen ska vara tillgänglighetsanpassad och det saknas numera dispensmöjlighet från detta krav.

Det går inte alltid att uppfylla alla kraven. Valmyndigheten rekommenderar att valnämnden gör en bedömning av lokalens lämplighet och i de fall något kriterium behöver stå tillbaka motiverar vad som gör att man ändå väljer den lokalen. Detta görs lämpligen i beslutet om vilka röstmottagningsställen som ska användas. Valnämnden bör göra en ny bedömning inför varje val.

Vilka kriterier som väger tyngst varierar beroende på kommunens förutsättningar. I kommuner med mycket landsbygd är till exempel avvägningar som avstånd och restid väsentliga. I andra kommuner är angelägna avvägningar till exempel att det inte får bildas för mycket köer och trängsel.

Genom att välja fler strategiska platser för röstningslokaler ökar sannolikheten att de röstande sprider ut sig så att det inte skapas folksamlingar. Även öppettiderna är en del av pusslet. Har kommunen exempelvis en röstningslokal vid en knutpunkt för kollektivtrafik kan den med fördel ha längre öppettider än en mindre välbesökt plats. På samma sätt lär röstning i köpcenter samla mer folk under helger än under vardagarna och det kan därför finnas skäl att i högre grad förlägga öppettiderna på helgerna. Valnämnden bör planera så gott det går för att undvika köbildning, genom val av tillräckligt många strategiska platser och lämpliga öppettider.

Valmyndigheten rekommenderar följande kriterier och egenskaper gällande lämpliga röstmottagningsställen. Kriterierna är listade utan inbördes ordning.

- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Lokalens förutsättningar att underlätta för väljarna att rösta
- Geografiskt avstånd för väljaren

- Praktisk placering, t.ex. närhet till annan service
- Lokalens förutsättningar vad gäller trängsel och köer
- Möjligheter till avgränsning och avskildhet
- Avstånd till politiska evenemang eller liknande
- Väljaren ska uppfatta lokalen som värdeneutral

4.2 Vårdeneutrala lokaler

Som framgått ovan finns det många faktorer att väga in vid bedömningen när valnämnden ska besluta om lämpliga lokaler för röstning. Nedan utvecklas hur Valmyndigheten tänker kring värdeneutraliteten för några olika typer av lokaler som förekommer, men detta är alltså endast ett av flera kriterier som valnämnden har att ta hänsyn till.

4.2.1 Kommunkontor, skolor, bibliotek och köpcentrum

Lämpliga lokaler som valnämnder använder som förtidsröstningslokaler och vallokaler är ofta kommunkontor, skolor och bibliotek. Det finns inget som hindrar att valnämnden använder lokaler i annan regi än kommunens, till exempel en förskola, en skola eller ett vård- och omsorgsboende som ägs och drivs privat. En galleria eller ett köpcentrum består normalt av flera olika butiker, väljarna bör därmed generellt inte förknippa lokalen med en viss butik och påverkas av detta, värdeneutraliteten kan därmed inte sägas vara ett hinder mot att ett röstmottagningsställe inrättas där. Som framgår av förarbetena (se avsnitt 3) bedömer regeringen att risken för att en väljare ska påverkas i sin valhandling är försumbar när röstmottagning anordnas i till exempel köpcentrum. Valmyndigheten vill dock uppmärksamma att det i ett köpcentrum kan uppstå problem vad gäller möjligheter till avgränsning och avskildhet, så båda delarna bör beaktas.

Det som formulerats i lagtexten är att kommunerna inte bör använda lokaler som har en anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag. Valnämnden måste enligt förarbetena fråga sig om det kan leda till att valdeltagandet sjunker på grund av att vissa lokaler nyttjas eller inte nyttjas. I den avvägning som valnämnden gör när den ska bestämma om en lokal är lämplig, måste det vägas in om väljarna går miste om närhet och tillgänglighet. Det kan exempelvis bli svårare för personer med funktionsnedsättning att rösta, om vissa lokaler inte kan användas.

När lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller dylikt.

4.2.2 Begränsat tillträde

Valmyndigheten anser att lokaler där tillträdet är begränsat på grund av begränsade eller mindre fasta öppettider är mindre lämpliga att använda. Som indirekt framgår av 3 kap. 5 § vallagen innebär detta självklart inte ett hinder mot så kallad röstning med begränsat tillträde där valnämnden anordnar röstmottagning på sjukhus, kriminalvårdsanstalt, häkte eller liknande inrättning.

4.2.3 Församlingshem

Det är vanligt att valnämnder använder till exempel församlingshem och dessa bedöms ofta ha god tillgänglighet. Inte minst på glesbygden kan det vara det mest lämpliga alternativet.

Av förarbetena framgår att önskemålet att inte försämra möjligheterna att rösta i glesbygden var ett skäl att inte helt förbjuda lokaler med religiös anknytning. Efter en avvägning av kriterierna ovan kan därför vallagens ”bör” resultera i att valnämnden kan använda församlingshem som röstmottagningsställe.

4.2.4 Skola med religiös huvudman

Även om det i förarbetena nämns att det faktum att en skola har en annan huvudman än en kommunal inte är ett hinder mot att använda lokalen som röstmottagningsställe, skulle situationen kunna uppfattas annorlunda om huvudmannen är en religiös sammanslutning. Det är enligt Valmyndighetens bedömning viktigt att valnämnderna i dessa fall inte glömmer att göra en avvägning enligt kriterierna ovan.

4.2.5 Folkets hus och bygdegårdar

Av lagtexten följer vidare att en lokal som kan uppfattas som att den har anknytning till en politisk sammanslutning, inte ska användas. Ett exempel som ofta lyfts i dessa sammanhang är Folkets hus och bygdegårdar. Folkets hus finns på många orter och skulle kunna ses som en möjlig lokal för röstmottagning. Folkets hus startades emellertid då arbetarrörelsen hade behov av lokaler för sina politiska och fackliga möten och har sedan dess varit starkt förknippade med det socialdemokratiska partiet. Idag finns dock många Folkets hus där kommunen är huvudman för byggnaden och använder den som en allmän samlingslokal med mötesplatser för kulturevenemang och aktiviteter. För det fall valnämnden vill använda sig av ett Folkets hus som inte längre drivs av en politisk förening bör den vid bedömning av kriterierna ovan även väga in på vilket sätt byggnaden används idag och hur de röstberättigade kan förväntas uppfatta lokalen. Om valnämnden då finner att lokalen numera saknar politisk koppling och att det saknas bättre alternativ skulle lokalen kunna användas som röstmottagningsställe.

På liknande sätt har bygdegårdar kommit att förknippas med Centerpartiet, som på den tiden det kallades Bondeförbundet ofta uppförde och förvaltade bygdegårdar. På samma sätt som för Folkets hus får en valnämnd som vill använda sig av en bygdegård som inte längre drivs av en politisk förening, vid bedömningen av kriterierna ovan väga in på vilket sätt byggnaden används idag och hur de röstberättigade kan förväntas uppfatta lokalen.

4.2.6 Studieförbunds lokaler

De flesta studieförbund har även de vuxit fram ur olika politiska eller religiösa inriktningar och det finns därför risk att deras lokaler inte uppfattas som värdeneutrala. På samma sätt som ovan behöver en bedömning göras i de fall det skulle kunna bli aktuellt att nyttja en sådan lokal.

4.2.7 Folkhögskolor

Vad gäller folkhögskolor är många bundna till föreningar, stiftelser, folk rörelser eller ideella organisationer. De folkhögskolor som drivs av regionerna bör enligt Valmyndigheten anses vara värdeneutrala. Vad gäller övriga folkhögskolor bör valnämnden liksom ovan fundera på om skolan har anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen eller anknytning till en viss politisk sammanslutning. Folkhögskolor med politisk anknytning ska då inte användas som röstmottagningsställe. En folkhögskola med anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som skulle kunna påverka väljaren i samband med röstningen bör

endast användas då valnämnden kommit fram till att andra kriterier väger tyngre och det saknas bättre alternativ.

4.3 Utsmyckning av lokal

Även om lokalen på pappret kan förefalla värdeneutral kan intrycket för väljaren förändras genom eventuell utsmyckning.

För det fall kriteriet värdeneutralitet tvingas stå tillbaka för att andra kriterier väger tyngre kan exempelvis religiösa symboler avlägsnas från röstmottagningsstället för att öka dess värdeneutralitet. Detta bör enligt Valmyndigheten ske om det kan genomföras utan att göra åverkan på lokalen och utan att arbetsinsatsen blir orimligt omfattande.

Att lokalen inte ska ha anknytning till viss politisk sammanslutning medför enligt Valmyndigheten att den inte heller ska ha utsmyckning som anknyter till viss politisk sammanslutning.

4.4 Vid tveksamhet bör man avstå

Skulle det finnas tveksamhet om lokalen kan uppfattas ha politisk anknytning rekommenderar Valmyndigheten att man undviker att använda lokalen som röstmottagningsställe. Frågeställningar kring om lokalen är politiskt värdeneutral bör även bedömas utifrån reglerna om propaganda, denna fråga behandlas dock inte i detta ställningstagande.

Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet men vägledande för valadministrationen. Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.13

Datum: 2022-02-16

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Lokaler och öppettider för röstningslokaler vid förtidsröstning

Förslag till beslut

Följande lokaler, dagar och tider föreslås :

Nödinge Bibliotek	24-11 september Vardagar Lördag-Söndag Förtidsröstning Valdag 11 september	10.00-19.00 11.00-15.00 08.00-20.00
Bohus Servicehus	29 augusti-9 september Vardagar	14.00-18.30
Älvängens bibliotek	25 augusti-10 september Vardagar Lördagar	13.00-19.00 10.00-14.00
Skepplanda bibliotek.	5 september 7 september 8 september 9 september	10.00-15.00 14.00-19.00 10.00-17.00 10.00-15.00

Sammanfattning

Förtidsröstningen inför allmänna valen 2022 inleds den 24 augusti 2022

Förtidsröstningen sker i röstningslokaler och varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Följande lokaler bedöms som lämpliga att använda för röstningslokaler:

Bohus Servicehus

Nödinge kommunbibliotek

Älvängens bibliotek

Skepplanda bibliotek.

De lokaler som förvaltningen förslår är framtagna för att så långt som möjligt möta upp lagens krav samt förutsättningarna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen.

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef Kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-02-16

Valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

För kännedom:

Sektor service

Sektor kultur och fritid

Ärendet

Förtidsröstningen inför allmänna valen 2022 inleds den 24 augusti 2022

Förtidsröstningen sker i röstningslokaler och varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

En val- och röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Lokalen ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen. Under valdagen ska det finnas minst en öppen röstningslokal för samma tid som vallokaler har öppet.

Följande lokaler bedöms som lämpliga att använda för röstningslokaler:

Bohus Servicehus

Nödinge kommunbibliotek

Älvängens bibliotek

Skepplanda bibliotek.

Förvaltningen föreslår att biblioteket i Nödinge används som röstningslokal med öppethållande alla dagar under röstningsperioden.

Bohus hålls öppet under hela perioden med undantag från helgerna.

Älvängen är öppet under hela perioden, vardagar och lördagar.
Sista veckan föreslås förtidsröstningen kompletteras med lokaler i Skepplanda

Målsättningen att så långt som möjligt följa aktuellt biblioteks ordinarie öppettider.
Samtliga föreslagna lokaler, med undantag för Nödinge kommunbibliotek, användes under valen 2018 och 2019, med gott resultat.

Ekonomisk bedömning

Att välja lokaler som kommunen har tillgång som röstningslokaler är bedöms som positivt ur ett ekonomiskt kostnadsperspektiv.

Invånarperspektiv

Utifrån ett invånarperspektiv är det viktigt att skapa goda förutsättningar för väljarna att rösta och på så sätt främja ett högt valdeltagande. De föreslagna lokalerna är framtagna för att möta upp lagens krav samt kriterierna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen.

Genom att tillgodose att möjlighet till förtidsröstning finns på flera orter i kommunen samt är öppna både dagar, helger och tidig kväll är målsättningen att samtliga väljare skall om de önskar förtidsrösta hitta en tid som passar dem.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Enligt vallagen 4 kap. 20-21 §§ (2005:837) ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Enligt vallagen 4 kap §§ 22, 24 ska det under hela förtidsröstningsperioden finnas öppna röstningslokaler, så även på helger.

Som stöd i arbetet med att ta fram lämpliga lokaler har valmyndigheten tagit fram ett ställningstagande, där valnämnden rekommenderas ta hänsyn till i sitt arbete.

Remissyttrande

Dialog har förts med sektor kultur och fritid för att skapa bra förutsättningar vid genomförande av förtidsröstningen i bibliotekens lokaler.

Beslutets genomförande

Efter att röstningslokalerna har fastställts av valnämnden kommer de att registreras i valmyndighetens valdatasystem.

Förvaltningens bedömning

Den allmänna trenden i Sverige är att förtidsröstningen ökar, samma trend gäller förtidsröstningen i Ale. Kommunen bör därför ha en god beredskap samt skapa goda förutsättningar att genomföra förtidsröstningen.

De lokaler som förvaltningen förslår är framtagna för att så långt som möjligt möta upp lagens krav samt förutsättningarna i valmyndighetens ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen.

Förtidsröstningen utökas genom generösare tider i Älvängen.

Ställningstagande angående värdeneutrala röstmottagningsställen

1 Sammanfattning

Ett röstmottagningsställe ska enligt vallagen inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning. Enligt vallagen bör lokalen vidare inte ha en sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning.

Sådana röstmottagningsställen bör väljas som underlättar röstning för alla väljare. När lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna därför väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller dylikt. En lokal med politisk anknytning som kan uppfattas som icke värdeneutral ska däremot inte användas. Skulle det finnas tveksamhet om lokalen kan uppfattas ha politisk anknytning rekommenderar Valmyndigheten att man undviker att använda lokalen som röstmottagningsställe.

Valnämnden bör göra en ny bedömning utifrån de kriterier som finns i detta ställningstagande inför varje val. I de fall något kriterium behöver stå tillbaka bör valnämnden motivera vad som gör att man ändå väljer den lokalen.

2 Frågeställning

I vallagen (2005:837) finns bestämmelser om att varje valnämnd ansvarar för att anordna lämpliga röstmottagningsställen vid allmänna val, det vill säga vallokaler för valdagen och röstningslokaler under förtidsröstningen.

Förtidsröstningen har ökat, vilket gett behov av fler röstningslokaler och det har tillkommit krav i vallagen för samtliga röstmottagningsställen gällande tillgänglighet samt vilken anknytning som får finnas till olika typer av organisationer och verksamheter. Valnämnderna efterfrågar riktlinjer och förtydliganden angående vilka lokaler som kan användas. Frågan är därför vilka krav som ställs i vallagen på röstmottagningsställen. Frågan är vidare vad det i praktiken innebär att röstmottagningsställen ska vara värdeneutrala.

Ställningstagandet är begränsat till frågan om lokaler och tar inte ställning till exempelvis frågan om propaganda enligt 8 kap. 3 § vallagen.

3 Gällande rätt m.m.

3.1 Bakgrund

Vid införandet av den nya vallagen 2006 blev kommunerna ansvariga för förtidsröstningen. Tidigare gällde att väljarna kunde förtidsrösta på postkontor. I och med att kommunerna tog över förtidsröstningen, att en ökande andel väljare förtidsröstar och att valdeltagandet under 2000-talet har ökat har behovet av lokaler för förtidsröstning ökat.

Efter valen till riksdag, kommun och landsting 2010, uppkom en diskussion om lokalers olika funktioner och användningsområden och om de i röstnings-sammanhang kan uppfattas som värdeneutrala för väljarna. Regeringen fann i och med detta en anledning att i större grad reglera användandet av lokaler.

Under 2014 trädde ändringar i vallagen i kraft som innebär att kommunerna inte längre har möjlighet att, efter dispens från länsstyrelsen, använda lokaler som inte är tillgänglighetsanpassade som röstmottagningsställen.

Kravet på en avskärmad plats för valsedlarna kan framöver antas innebära ett behov av större lokaler än tidigare. Genom en lagändring som tillämpades första gången vid Europaparlamentsvalet 2019 bestämdes att det i anslutning till ett röstmottagningsställe ska ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. Vid valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige är det väsentligt fler valsedlar som ska avskärmade och därmed kan större lokaler behövas.

Sammantaget medför dessa förändringar att kommunerna haft stor anledning att fundera över sitt val av röstmottagningsställen, samtidigt som det är en process som aldrig kan anses avslutad.

3.2 Vallagens krav på lämpliga vallokaler och röstningslokaler

Enligt 4 kap. 20 och 22 §§ vallagen angående vallokaler och röstningslokaler ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som röstmottagningsställen och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Vidare framgår av samma bestämmelser att en vallokal respektive röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Den ska inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning. Lokalen bör inte ha en sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning.

I förarbetena till dessa bestämmelser (prop. 2013/14:124 s 19-22) uttalade regeringen följande.

”För att kunna uppnå ett högt valdeltagande är det av stor vikt att det finns lätt tillgängliga röstningslokaler. Platser där ett stort antal personer vistas eller passerar är från den synpunkten mycket lämpliga. Regeringen vill dock understryka att det skydd som väljarna har rätt till i en röstningslokal, bl.a. att i enlighet med 8 kap. 3 § vallagen inte utsätts för

politisk propaganda i muntlig, skriftlig eller annan form, måste kunna garanteras. Vidare måste det vara klart inom vilket område röstmottagarna har befogenhet och skyldighet att upprätthålla sådan ordning som förutsätts för att väljaren ostört ska kunna genomföra sin valhandling.

För att röstmottagarna ska kunna uppfylla kraven enligt bestämmelserna i 8 kap. 4 § vallagen på ett effektivt sätt anser regeringen i likhet med kommittén att röstmottagningsstället behöver vara klart avgränsat, t.ex. genom avskärmning eller på liknande sätt, så att det i förhållande till omgivande verksamheter skapas ett klart avgränsat utrymme där röstningen äger rum. [...] Vilka lokaler som ska användas bestämmer varje kommun. Det är alltså kommunerna som ansvarar för att det finns lämpliga lokaler för röstmottagning, och därmed för att röstmottagningsstället utformas på ett lämpligt sätt för ändamålet. [...] Det kan dock vara lämpligt att valnämnden rådgör med länsstyrelsen om detta inför prövningen av vilka lokaler som ska användas i valet. [...]

Det ligger i sakens natur att det ofta blir fråga om kommunens egna lokaler, t.ex. kommunkontor, skolor och bibliotek. Det finns dock inget som hindrar en kommun från att använda lokaler som tillhör någon annan huvudman, t.ex. en förskola eller skola som ägs och drivs i privat regi. [...]

Det är för regeringen en självklar utgångspunkt och målsättning att lokaler som används för röstmottagning bör uppfattas som värdemässigt neutrala av väljarna. Om det kan antas att en väljare kan komma att påverkas i samband med röstningen på grund av att röstningen äger rum i en lokal som på ett eller annat sätt präglas av att den har anknytning till en viss organisation, kan det hävdas att lokalen inte kan uppfattas som värdemässigt neutral. Detta torde i första hand vara aktuellt i fråga om lokaler som har anknytning till organisationer med politiska kopplingar. Den värdemässiga neutraliteten kan också ifrågasättas om det kan antas att vissa väljare kommer att avstå från att använda en viss lokal av t.ex. religiösa skäl. Ett annat förhållande som kan medföra att den värdemässiga neutraliteten kan ifrågasättas är t.ex. att röstmottagning anordnas i lokaler dit tillträdet är begränsat till dem som arbetar i lokalerna och att det bland dem finns påtagliga kopplingar till en eller flera organisationer med politisk anknytning.

Regeringen kan dock inte bortse från de problem som kan komma att uppstå för kommuner att erbjuda goda möjligheter för väljare att rösta i tillgänglighetsanpassade lokaler om kommitténs förslag genomförs fullt ut. Förutsättningarna för vilka lokaler som kan användas skiljer sig åt från kommun till kommun.

En fullt ut tvingande reglering synes enligt regeringens mening kunna få till följd att särskilt glesbygdsbefolkningens möjligheter att delta i val kan komma att påverkas negativt. För att gagna ett högt valdeltagande anser regeringen att kravet på god tillgänglighet i vart fall för närvarande behöver ges företräde framför ett tvingande krav på att lokaler undantagslöst måste vara utformade så att de uppfattas som värdemässigt neutrala och sakna varje anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag. I likhet med kommittén anser regeringen dock att det bör slås fast att ett lägsta krav på lokaler för röstmottagning är att dessa inte ska ha anknytning till en viss politisk sammanslutning. [...]

Regeringen delar alltså kommitténs uppfattning att val- och röstningslokaler inte ska ha anknytning till en viss politisk sammanslutning. För att inte riskera att regleringen om

neutrala lokaler får till följd att tillgängligheten till vallokaler påverkas negativt, med påföljande risk att valdeltagandet sjunker, anser regeringen att intresset av värdemässigt neutrala lokaler i övrigt bör återspeglas i lagen som en tydlig målsättning i stället för ett absolut krav. [...]

Risken för att en väljare ska påverkas i sin valhandling på sådant sätt som beskrivs ovan framstår enligt regeringen som försumbar när röstmottagning anordnas i t.ex. köpcentrum, förskolor eller äldreboenden. Detta gäller oberoende av om verksamheten i dessa lokaler drivs i kommunal regi eller privat regi.”

4 Bedömning

4.1 Kriterier vid val av lokal

Att hitta lämpliga lokaler som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta, samtidigt som de är tydligt avgränsade och även i övrigt lämpade för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen, är redan det en utmaning för valnämnderna. Lokalen ska därtill uppfattas som värdeneutral, det vill säga att den ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen. Sist men inte minst finns det ett krav att lokalen ska vara tillgänglighetsanpassad och det saknas numera dispensmöjlighet från detta krav.

Det går inte alltid att uppfylla alla kraven. Valmyndigheten rekommenderar att valnämnden gör en bedömning av lokalens lämplighet och i de fall något kriterium behöver stå tillbaka motiverar vad som gör att man ändå väljer den lokalen. Detta görs lämpligen i beslutet om vilka röstmottagningsställen som ska användas. Valnämnden bör göra en ny bedömning inför varje val.

Vilka kriterier som väger tyngst varierar beroende på kommunens förutsättningar. I kommuner med mycket landsbygd är till exempel avvägningar som avstånd och restid väsentliga. I andra kommuner är angelägna avvägningar till exempel att det inte får bildas för mycket köer och trängsel.

Genom att välja fler strategiska platser för röstningslokaler ökar sannolikheten att de röstande sprider ut sig så att det inte skapas folksamlingar. Även öppettiderna är en del av pusslet. Har kommunen exempelvis en röstningslokal vid en knutpunkt för kollektivtrafik kan den med fördel ha längre öppettider än en mindre välbesökt plats. På samma sätt lär röstning i köpcenter samla mer folk under helger än under vardagarna och det kan därför finnas skäl att i högre grad förlägga öppettiderna på helgerna. Valnämnden bör planera så gott det går för att undvika köbildning, genom val av tillräckligt många strategiska platser och lämpliga öppettider.

Valmyndigheten rekommenderar följande kriterier och egenskaper gällande lämpliga röstmottagningsställen. Kriterierna är listade utan inbördes ordning.

- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Lokalens förutsättningar att underlätta för väljarna att rösta
- Geografiskt avstånd för väljaren

- Praktisk placering, t.ex. närhet till annan service
- Lokalens förutsättningar vad gäller trängsel och köer
- Möjligheter till avgränsning och avskildhet
- Avstånd till politiska evenemang eller liknande
- Väljaren ska uppfatta lokalen som värdeneutral

4.2 Vårdeneutrala lokaler

Som framgått ovan finns det många faktorer att väga in vid bedömningen när valnämnden ska besluta om lämpliga lokaler för röstning. Nedan utvecklas hur Valmyndigheten tänker kring värdeneutraliteten för några olika typer av lokaler som förekommer, men detta är alltså endast ett av flera kriterier som valnämnden har att ta hänsyn till.

4.2.1 Kommunkontor, skolor, bibliotek och köpcentrum

Lämpliga lokaler som valnämnder använder som förtidsröstningslokaler och vallokaler är ofta kommunkontor, skolor och bibliotek. Det finns inget som hindrar att valnämnden använder lokaler i annan regi än kommunens, till exempel en förskola, en skola eller ett vård- och omsorgsboende som ägs och drivs privat. En galleria eller ett köpcentrum består normalt av flera olika butiker, väljarna bör därmed generellt inte förknippa lokalen med en viss butik och påverkas av detta, värdeneutraliteten kan därmed inte sägas vara ett hinder mot att ett röstmottagningsställe inrättas där. Som framgår av förarbetena (se avsnitt 3) bedömer regeringen att risken för att en väljare ska påverkas i sin valhandling är försumbar när röstmottagning anordnas i till exempel köpcentrum. Valmyndigheten vill dock uppmärksamma att det i ett köpcentrum kan uppstå problem vad gäller möjligheter till avgränsning och avskildhet, så båda delarna bör beaktas.

Det som formulerats i lagtexten är att kommunerna inte bör använda lokaler som har en anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag. Valnämnden måste enligt förarbetena fråga sig om det kan leda till att valdeltagandet sjunker på grund av att vissa lokaler nyttjas eller inte nyttjas. I den avvägning som valnämnden gör när den ska bestämma om en lokal är lämplig, måste det vägas in om väljarna går miste om närhet och tillgänglighet. Det kan exempelvis bli svårare för personer med funktionsnedsättning att rösta, om vissa lokaler inte kan användas.

När lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller dylikt.

4.2.2 Begränsat tillträde

Valmyndigheten anser att lokaler där tillträdet är begränsat på grund av begränsade eller mindre fasta öppettider är mindre lämpliga att använda. Som indirekt framgår av 3 kap. 5 § vallagen innebär detta självklart inte ett hinder mot så kallad röstning med begränsat tillträde där valnämnden anordnar röstmottagning på sjukhus, kriminalvårdsanstalt, häkte eller liknande inrättning.

4.2.3 Församlingshem

Det är vanligt att valnämnder använder till exempel församlingshem och dessa bedöms ofta ha god tillgänglighet. Inte minst på glesbygden kan det vara det mest lämpliga alternativet.

Av förarbetena framgår att önskemålet att inte försämra möjligheterna att rösta i glesbygden var ett skäl att inte helt förbjuda lokaler med religiös anknytning. Efter en avvägning av kriterierna ovan kan därför vallagens ”bör” resultera i att valnämnden kan använda församlingshem som röstmottagningsställe.

4.2.4 Skola med religiös huvudman

Även om det i förarbetena nämns att det faktum att en skola har en annan huvudman än en kommunal inte är ett hinder mot att använda lokalen som röstmottagningsställe, skulle situationen kunna uppfattas annorlunda om huvudmannen är en religiös sammanslutning. Det är enligt Valmyndighetens bedömning viktigt att valnämnderna i dessa fall inte glömmer att göra en avvägning enligt kriterierna ovan.

4.2.5 Folkets hus och bygdegårdar

Av lagtexten följer vidare att en lokal som kan uppfattas som att den har anknytning till en politisk sammanslutning, inte ska användas. Ett exempel som ofta lyfts i dessa sammanhang är Folkets hus och bygdegårdar. Folkets hus finns på många orter och skulle kunna ses som en möjlig lokal för röstmottagning. Folkets hus startades emellertid då arbetarrörelsen hade behov av lokaler för sina politiska och fackliga möten och har sedan dess varit starkt förknippade med det socialdemokratiska partiet. Idag finns dock många Folkets hus där kommunen är huvudman för byggnaden och använder den som en allmän samlingslokal med mötesplatser för kulturevenemang och aktiviteter. För det fall valnämnden vill använda sig av ett Folkets hus som inte längre drivs av en politisk förening bör den vid bedömning av kriterierna ovan även väga in på vilket sätt byggnaden används idag och hur de röstberättigade kan förväntas uppfatta lokalen. Om valnämnden då finner att lokalen numera saknar politisk koppling och att det saknas bättre alternativ skulle lokalen kunna användas som röstmottagningsställe.

På liknande sätt har bygdegårdar kommit att förknippas med Centerpartiet, som på den tiden det kallades Bondeförbundet ofta uppförde och förvaltade bygdegårdar. På samma sätt som för Folkets hus får en valnämnd som vill använda sig av en bygdegård som inte längre drivs av en politisk förening, vid bedömningen av kriterierna ovan väga in på vilket sätt byggnaden används idag och hur de röstberättigade kan förväntas uppfatta lokalen.

4.2.6 Studieförbunds lokaler

De flesta studieförbund har även de vuxit fram ur olika politiska eller religiösa inriktningar och det finns därför risk att deras lokaler inte uppfattas som värdeneutrala. På samma sätt som ovan behöver en bedömning göras i de fall det skulle kunna bli aktuellt att nyttja en sådan lokal.

4.2.7 Folkhögskolor

Vad gäller folkhögskolor är många bundna till föreningar, stiftelser, folkrörelser eller ideella organisationer. De folkhögskolor som drivs av regionerna bör enligt Valmyndigheten anses vara värdeneutrala. Vad gäller övriga folkhögskolor bör valnämnden liksom ovan fundera på om skolan har anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen eller anknytning till en viss politisk sammanslutning. Folkhögskolor med politisk anknytning ska då inte användas som röstmottagningsställe. En folkhögskola med anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som skulle kunna påverka väljaren i samband med röstningen bör

endast användas då valnämnden kommit fram till att andra kriterier väger tyngre och det saknas bättre alternativ.

4.3 Utsmyckning av lokal

Även om lokalen på pappret kan förefalla värdeneutral kan intrycket för väljaren förändras genom eventuell utsmyckning.

För det fall kriteriet värdeneutralitet tvingas stå tillbaka för att andra kriterier väger tyngre kan exempelvis religiösa symboler avlägsnas från röstmottagningsstället för att öka dess värdeneutralitet. Detta bör enligt Valmyndigheten ske om det kan genomföras utan att göra åverkan på lokalen och utan att arbetsinsatsen blir orimligt omfattande.

Att lokalen inte ska ha anknytning till viss politisk sammanslutning medför enligt Valmyndigheten att den inte heller ska ha utsmyckning som anknyter till viss politisk sammanslutning.

4.4 Vid tveksamhet bör man avstå

Skulle det finnas tveksamhet om lokalen kan uppfattas ha politisk anknytning rekommenderar Valmyndigheten att man undviker att använda lokalen som röstmottagningsställe. Frågeställningar kring om lokalen är politiskt värdeneutral bör även bedömas utifrån reglerna om propaganda, denna fråga behandlas dock inte i detta ställningstagande.

Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet men vägledande för valadministrationen. Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.11

Datum:

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Fastställande av timlön röstmottagare vid förtidsröstning

Förslag till beslut

Timlön fastställs till 187 kronor för röstmottagare vid förtidsröstningen.

Sammanfattning

Röstmottagarna arbetar alltid som minst två och två och tar emot förtidsröster i de av valnämnden fastställda röstningslokalerna. Förtidsröstningen startar den 24 augusti och pågår till valdagen den 11 september.

Tjänstgöring sker i huvudsak på dagtid men kvällar och helger förekomme.

Uppdragen som röstmottagare vid förtidsröstningen arvoderas med timlön.

Efter övervägande bedömer förvaltningen att ett timlön på 187 kronor för arbete som röstmottagare vid förtidsröstning är skälig.

För att kunna förordas som röstmottagare krävs att man genomgått valmyndighetens utbildning i valkansliets regi.

Utbildningen innehåller de moment som behövs för att man ska kunna arbeta som röstmottagare vid förtidsröstningen och på valdagen.

En röstmottagare som inte genomför utbildningen kommer inte att kunna tjänstgöra och får inte heller någon ersättning.

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef Kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande,

Beslutet skickas till:

För kännedom: HR

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.12

Datum: 2022-02-16

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Utkvittering av värdeförsändelser som distribueras av PostNord AB i samband med valet 2022.

Förslag till beslut

Följande tjänstemän utses att var för sig utkvittera värdeförsändelser som distribueras av PostNord AB i samband med valet 2022:

Erik Bergman
Annika Bengtsson
Gabiella Toftered
Josefin Thorn Tuvestad
Marie Källvik Nilsson

Sammanfattning

PostNord AB har begärt ett beslut från valnämnden över vilka tjänstemän som har rätt att kvittera ut valnämndens värdeförsändelser i samband med valet 2022.

Den tjänsteman som kvitterar värdeförsändelser ska också kunna legitimera sig. Förvaltningen bedömer att det är lämpligt om de personer som jobbar med och ansvarar för administrationen av valet 2022, utses att var för sig utkvittera valnämndens värdeförsändelser från PostNord AB.

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-02-16

Beslutet skickas till:

För kännedom:

PostNord AB, Kungälv

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.6

Datum: 2022-02-16

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Valnämnden

Behörighetsadministratör samt inskrivare i Valid

Förslag till beslut

Nedanstående tjänstemän ska ha rätt att begära behörigheter för kommunens handläggare i Valid.

Annika Bengtsson
Marie Källvik Nilsson

Sammanfattning

Valid är valmyndighetens nya valdatasystem från och med den 12 januari 2022.

Länsstyrelsen begär att kommunen har medarbetare som är behörighetsadministratör (BAD) samt inskrivare i Valid.

För bli behörighetsadministratör måste blanketten begäran om behörighet skrivas under av en behörig person.

Den behöriga personer kan utses genom beslut i kommunens valnämnd.

Nedanstående tjänstemän ska ha rätt att begära behörigheter för kommunens handläggare i Valid.

Annika Bengtsson
Marie Källvik Nilsson

Erik Bergman

Marie Källvik Nilsson

Avdelningschef Kansli och säkerhet

Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-02-16

Beslutet skickas till:

För kännedom:

Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg.

DELEGERINGSBESLUT

Kommunstyrelsen

Diarienummer: VN.2022.2

Beslutsdatum: 2022-01-14

Ordförandebeslut: Begäran avseende tilldelade behörigheter i valdatsystemet VALID

Ärendet

Valid är valmyndighetens nya valdatasystem från och med den 12 januari 2022. För att tjänstemän i kommunen ska få tillgång till systemet ska åtkomst och behörigheter begäras hos länsstyrelsen. Det får finnas max fyra behörighetsadministratörer i varje kommun

Valnämnden behöver därför fatta beslut om:

- Vilka som ska vara behörighetsadministratörer i Valid.
- Vilka av behörighetsadministratörerna som också ska ha rollen inskrivare

Begäran sker på en särskild blankett som ska kompletteras med behörighetshandlingar som visar att personerna blivit utsedda av valnämnden för respektive roll.

Valnämnden sammanträder nästa gång den 23 februari och av den anledning behöver ordföranden fatta beslut i frågan i enlighet valnämndens delegeringsordning.

Ärendegrupp i kommunstyrelsens delegeringsordning

Ärenden som är så brådskande att valnämndens avgörande inte kan avvaktas (punkt 13) 6 kap. 39 §KL

Beslut

Nedanstående personer begärs tilldelning av följande behörigheter i Valid:

Erik Bergman	behörighetsadministratör
Gabriella Toftered	behörighetsadministratör
Annika Bengtsson	behörighetsadministratör samt inskrivare
Marie Källvik Nilsson	behörighetsadministratör samt inskrivare

Sune Rydén
Ordförande Valnämnden

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Valmyndighetens nyhetsbrev 2022:2V

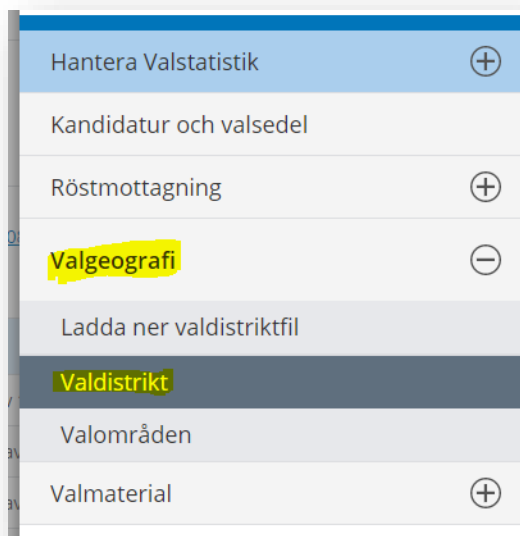
Det här nyhetsbrevet innehåller:

- Påminnelse om att kontrollera och klarmarkera valdistrikt i Valid
- Blanketter för behörigheter i Valid ska skickas till länsstyrelsen
- Nyårsbrev från Valmyndighetens kanslichef

Påminnelse om att kontrollera och klarmarkera valdistrikt i Valid

Mellan den 12-19 januari ska ni gå in i Valid och kontrollera och klarmarkera era valdistrikt. Ni ska kontrollera att valdistriktskoder och valdistriktsnamn stämmer.

Senast onsdagen den 19 januari ska ni ha klarmarkerat samtliga valdistrikt. Detta gör ni under meny Valgeografi – Valdistrikt, se bild nedan.

Blanketter för behörigheter i Valid ska skickas till länsstyrelsen

Medarbetare i kommunerna som ska arbeta i Valid, ska skicka in de underskrivna blanketterna till respektive länsstyrelse för att få systembehörigheter. Detta behövs för att få tillgång till Valid.

Blanketterna ska inte skickas till Valmyndigheten, eftersom vi inte kan hjälpa till med kommunala behörigheter.

Nyårsbrev från Valmyndighetens kanslichef

Bifogat till detta nyhetsbrev finner ni ett nyårsbrev från Valmyndighetens kanslichef Anna Nyqvist. Där kan ni läsa om vad vi på Valmyndigheten har arbetat med under 2021 och hur vi ser på arbetet under det stundande valåret.

Har du missat tidigare nyhetsbrev?

Kontakta Valmyndigheten, valadm@val.se, om du saknar tidigare nyhetsbrev.

Med vänliga hälsningar

Valmyndigheten

Från: Brev: Val ValAdm <valadm@val.se>
Skickat: den 2 februari 2022 12:22
Till: Brev: Val ValAdm <valadm@val.se>
Ämne: Valmyndighetens nyhetsbrev 2022:5V

Hej,

Vänligen se bifogat, den första nyheten handlar om att det sker en uppdatering av Valid **idag den 2 februari cirka klockan 16.**

Det här nyhetsbrevet innehåller:

- Uppdatering av Valid – användare måste verifiera sig på nytt
- Underhåll av Valid under våren

Med vänliga hälsningar

Valmyndigheten

Sofie Wadström

Kommunsamordnare, Valhandläggare

Valmyndigheten
Telefon: 010-575 70 42

www.val.se

Valmyndighetens nyhetsbrev 2022:4V

Det här nyhetsbrevet innehåller:

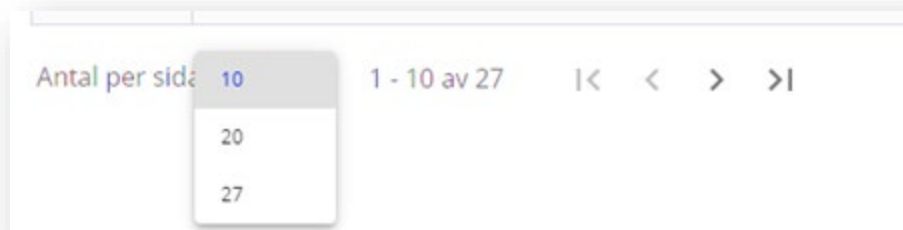
- Fel i Valid i funktionen ”Fastställa placeringsvaldistrikt”
- Viktigt angående kommunernas arbete med valkretsar i Valid

Fel i Valid i funktionen ”Fastställa placeringsvaldistrikt”

Vi har upptäckt ett fel när kommunen/länsstyrelsen ska spara placeringsdistrikt under menyn Valkretsar i Valid. Det gäller kommuner som har fler än tio valdistrikt.

Om en kommun till exempel har 27 valdistrikt, är de enligt standardinställningen i Valid uppdelade på tre sidor. Se längst ner till vänster på sidan i Valid.

Lägger du till eller tar bort placeringsdistrikt på sidan 1 och 3 och sedan trycker på Spara, kommer endast ändringarna på sid 1 att sparas.

Vi jobbar på att åtgärda felet.

För att komma runt felet kan du göra så här:

Välj inställningen som visar alla valdistrikt på samma sida.

1. Bocka i de valdistrikt som ska vara placeringsdistrikt.
2. Spara.
3. Valkretsindelade kommuner klarmarkerar.

4. Länsstyrelsen fastställer.

Tips: Du kan sortera både på Valdistriktkod och på Valdistrikt.

Viktigt angående kommunernas arbete med valkretsar i Valid

Endast valkretsindelade kommuner kan klarmarkera i menyn valkretsar. Klarmarkering för valkretsindelade kommuner sker för varje valkrets.

Ej valkretsindelade kommuner ska inte klarmarkera, men kan göra ändringar i vilka valdistrikt som ska vara placeringsdistrikt och spara.

De kommuner som inte är valkretsindelade och därför inte kan klarmarkera kan förslagsvis meddela länsstyrelsen på enklaste vis att inga ändringar behöver göras eller om ändringar föreslås i placeringsdistrikt.

Specialfall: Om en kommun går från att vara valkretsindelad till ej valkretsindelad kommer den behöva klarmarkera ändå. Detta eftersom det i Valid blir en ny valkrets som då behöver klarmarkeras.

Har du missat tidigare nyhetsbrev?

Kontakta Valmyndigheten, valadm@val.se, om du saknar tidigare nyhetsbrev.

Med vänliga hälsningar

Valmyndigheten

Datum
2022-01-13

Hej alla,

Hoppas att ni alla har haft en skön och avkopplande juledighet och kommer tillbaka med ny energi för att planera för valen den 11 september. Med detta brev vill jag berätta om vad vi på Valmyndigheten har arbetat med under 2021 och hur vi ser på arbetet under valåret.

Under det gångna året har vi arbetat med att förbereda valen 2022. Den helt övervägande största arbetsinsatsen, som tar mer än 50 procent av vår arbetstid är utvecklandet av Valid. Det är ett stort utvecklingsarbete delvis beroende på att IT-stödet för valadministrationen består av så många olika delar. Som ni redan vet styr vi arbetet på tid, det måste vara klart till valet och till de olika datum inför valet då olika saker ska göras (statistik, valdistrikt, valsedlar, anmälan av partier och kandidater, beställningar av valmaterial osv). Vi kan inte skjuta fram leveranser i tid och om något riskerar att bli försenat tvingas vi skära bort funktionalitet. Vi kommer att leverera ett modernt och flexibelt IT-stöd men det kommer att vara funktioner som vi alla önskat som inte finns med i denna version, helt enkelt för att vi tvingats prioritera funktioner som är tvingade för valets genomförande. Arbetet med utvecklingen av Valid fortsätter efter valen 2022 och vi kommer att släppa nya versioner där funktionaliteten successivt byggs ut. Valid är ett modernt, flexibelt och säkert IT-stöd som kommer att fungera som stöd för valadministrationen under många år framöver.

Under året har vi, utöver arbetet med Valid, också prioriterat insatser som stärker valadministrationens samlade förmåga att genomföra val och som leder till ett mer standardiserat och likartat

valgenomförande där väljaren ska känna igen sig oavsett var man röstar. Vår ambition är hela tiden att, utifrån era behov, vara navet i valadministrationen och ha en stark roll som central valmyndighet. En viktig men spännande utmaning! Några insatser vi prioriterat vid sidan av arbetet med Valid är valcentralen.val.se, vägledande ställningstaganden och ny grafisk profil för valadministrationen.

Valcentralen.val.se är en webbplats för oss som arbetar med val, där ni ska finna allt det stöd ni behöver. Den skapar förutsättningar för oss att kunna arbeta med information och utbildning på ett flexibelt, effektivt och mer lättillgängligt sätt. Vi hoppas att den i framtiden ska vara ert nav i valarbetet och den plats ni går till när ni behöver information.

De vägledande ställningstaganden som Valmyndigheten beslutat om och som finns på valcentralen.val.se, ska också skapa möjligheter till likartade juridiska tolkningar på områden där vi uppfattat att det finns många frågor och ibland också olika tolkningar. Valmyndigheten kommer att besluta om flera ställningstaganden även under 2022. Eftersom formen är ny sedan 2020 så blir det inledningsvis många beslutade vägledande ställningstaganden. I framtiden tror vi att det kommer att vara mer av enstaka beslut, efter behov.

Vi har också utvecklat en grafisk profil för valkommunikation. Den bidrar till att skapa igenkänning i valadministrationens kommunikation med allmänheten. Ni kan använda profilen för skyltning, informationsmaterial och profilprodukter för allmänna val och nationella folkomröstningar. Den finns att hitta på valcentralen.

Som ni säkert uppmärksammat har riksdagen nu beslutat proposition

Datum
2020-10-13

2021/22:52, om förstärkt skydd för väljare vid röstmottagningen, som ska träda i kraft 1 februari 2022. En av förändringarna där är att Valmyndighetens utbildningsuppdrag stärks och tydliggörs. Vi får utökade resurser för att producera utbildningsmaterial och det blir obligatoriskt för valadministrationen att använda det utbildningsmaterial som Valmyndigheten producerat.

Uppdraget kommer sent inför valen 2022 och det medför begränsade möjligheter för oss på Valmyndigheten att hinna tolka och utveckla utbildningsproduktionen inför detta val. Vi har börjat och är på god väg men kommer inte att hinna klart med allt till detta val. Vi ser framför oss ett fast utbildningsmaterial, som det ska vara möjligt för alla kommuner och utlandsmyndigheter att använda. Det kommer att finnas möjligheter att ersätta eller lägga till lokal information. Vi försöker också styra tydligt var vår grafiska profil och logotyp används och var den kan användas tillsammans med kommunens logotyp osv. Vi ser också att det obligatoriska materialet befinner sig på en övergripande nivå och att målet är att det ska finnas olika typer av fördjupningsmaterial som går att använda av kommuner, utifrån behov. Några exempel på fördjupningsmaterial är hot och hat mot röstmottagare och bemötande vid gruppröstning. Arbetet kommer att fortsätta efter valen 2022. Genom samarbetet med er har vi en tydlig vision om hur vi ska arbeta och vi återkommer till det under året.

Den kanske största förändringen för er kommuner till valen 2022 är ansvaret för att lägga ut även namnvalsedlarna i valsedelställen. Det är en stor förändring som Valmyndigheten tror kommer leda till bättre ordning i valsedelställen och det är också positivt att partier inte behöver

gå bakom avskärmningarna för att fylla på valsedlar. Partierna är däremot fortfarande ansvariga för distributionen av valsedlar till val- och röstningslokaler. Många av er har arbetat på detta sätt under flera val, medan det är nytt för andra.

Valmyndigheten kommer att kommunicera kring dessa förändringar i den stora rikstäckande kommunikationskampanjen till väljare.

Slutligen är utbildningsmaterial på säkerhetsområdet helt nytt sedan 2018. Det är ett område där vi, genom att vi sökt bidrag från MSB, kunnat höja vår samlade förmåga kraftigt. Även det hittar ni på valcentralen.

Det var några av de viktigaste förändringarna inför valen i september. Till dess når ni oss i våra ordinarie kanaler och förstås på valcentralen.val.se.

Med önskan om ett gott samarbete under valåret.

Med vänliga hälsningar,

Anna Nyqvist
Kanslichef